

اخلاق حرفه‌ای

مهدی نمازی

با مقدمه‌ی دکتر فاروق صفی‌زاده

سازمان چاپ و انتشارات ایران جام

نمازی، مهدی، ۱۳۶۰ -	:	سرشناسه
اخلاق حرفه‌ای / مهدی نمازی؛ با مقدمه‌ی فاروق صفی‌زاده.	:	عنوان و نام پدیدآور
تهران: ایران جام، ۱۳۹۸.	:	مشخصات نشر
۳۱۳ ص: ۱۴×۲۱ سم.	:	مشخصات ظاهری
978-600-795569-7	:	شابک
فیبا	:	وضعیت فهرست نویسی
اخلاق حرفه‌ای	:	موضوع
Professional ethics	:	موضوع
مدیران -- اخلاق حرفه‌ای	:	موضوع
Executives -- Professional ethics	:	موضوع
صفی‌زاده، فاروق، ۱۳۳۷ -، مقدمه‌نویس	:	شناسه افزوده
BJ1۷۲۵	:	رده بندی کنگره
۱۷۲	:	رده بندی دی‌سی
۶۱۱۵۹۹۰	:	شماره شابک ملی

اخلاق حرفه‌ای

مهدی نمازی

با مقدمه: پروفسور دکتر فاروق صفی‌زاده

ناشر: سازمان چاپ و انتشارات ایران جام

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۵۵-۶۹-۷

سال چاپ: ۱۳۹۸ خورشیدی خیامی

نوبت چاپ: نخست

نشانی ناشر: تهران - خیابان آزادی - جنب پارک اوستا کوچه‌ی کیان مهر

پلاک یک - واحد شش

سازمان چاپ و انتشارات ایران جام

مرکز نشر و پژوهش‌های ایران شناسی

فهرست

۱۳	مقدمه
۱۴	مفهوم اخلاق حرفه‌ای
۱۷	ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای
۱۷	مسئولیت پذیری
۱۸	برتری جویی و رقابت طلبی
۱۸	صادق بودن
۱۸	احترام به دیگران
۱۸	عدالت و انصاف
۱۹	همدردی با دیگران
۱۹	وفاداری
۲۰	رشد اخلاق حرفه‌ای در سازمان‌ها
۲۲	تعریف اخلاقیات

- ۲۳ اهمیت اخلاق حرفه‌ای در سازمان
- ۲۴ لبه دیگر این شمشیر، فرصت است.
- ۲۵ سه نوع متفاوت از توقعات وجود دارد:
- ۲۶ سه اعتماد به طبیعت و حیوانات دست آموز
- ۳۳ مفهوم فرهنگ
- ۳۳ ویژگیهای فرهنگ
- ۳۳ کارکردهای فرهنگ
- ۳۴ تعریف فرهنگ
- ۳۴
- ۳۴ مدیریت با هوش اخلاقی
- ۱۰.۵ ۱- ۲ تصویرهای عمده از علم اخلاق
- ۱۰.۷ ب- شناخت رفتار ارتباطی

اخلاق حرفه‌ای یکی از مسائل اساسی همه جوامع بشری است. در حال حاضر، مسائل در جامعه ما در محیط کار کمتر به اخلاق حرفه‌ای توجه می‌شود. در حالی که در غرب سکولار، در دانش‌های مربوط به مدیریت و سازمان، شاخه‌ای با عنوان اخلاق حرفه‌ای وجود دارد، ولی در جامعه دینی ما در مدیریت، به اخلاق توجه کافی نشده است. (۱)

جامعه ما نیازمند آن است تا ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای مانند دلبستگی به کار، روحیه مشارکت و اعتماد، ایجاد تعامل با دیگران و... تعریف و برای تحقق آن فرهنگ سازی شود. فروردین ۱۳۸۸ با درجهان صنعتی به این مللح رحباده اند که بی عدالتی به مسائل اخلاقی امروز و مسئولیت ها و تعهدات اجتماعی، به از این رفتن به راه می اندازد. به همین دلیل، بسیاری از شرکت های موفق برای تدوین استراتژی اخلاقی احساس نیاز کرده و به این باور رسیده اند که باید در سازمان یک فرهنگ مبتنی بر اخلاق رسوخ کند. از این رو، کوشیده اند به تحقیقات

درباره اخلاق حرفه‌ای جایگاه ویژه‌ای بدهند. وقتی از حوزه فردی و شخصی به حوزه کسب و کار کام می‌نهیم، اخلاق کار و یا اخلاق شغلی به میان می‌آید؛ مانند: اخلاق پزشکی، اخلاق معلمی، اخلاق مهندسی و نظایر آن.

برای نمونه، چگونه ممکن است سیستم یک بیمارستان یا دانشگاه ناسد باشد. اما از پرستاران بخواهیم اخلاقی باشند، امروزه اخلاق حرفه‌ای نقش راهبردی در بنگاه‌ها دارد و متخصصان مدیریت استراتژیک، اصول اخلاقی شایسته در سازمان را از پیش شرط‌های مدیریت استراتژیک می‌دانند (۲). در اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت‌های اخلاقی با الزام در میان محیط داخلی و خارجی است و این متمایز از حقوق کار است. اما سواد کار نیز در آن وجود دارد. حصول اخلاق خوب از پیش شرط‌های مدیریت استراتژیک خوب است. این اصول موجب ایجاد یک شرکت موفق و خوب می‌شود.

مفهوم اخلاق حرفه‌ای

در ابتدا مفهوم اخلاق حرفه‌ای به معنای اخلاق کار و اخلاق مشاغل به کار می‌رفت. امروزه نیز عده‌ای از نویسندگان اخلاق حرفه‌ای، از معنای نخستین این مفهوم برای تعریف آن استفاده می‌کنند؛ و اصطلاحاتی مثل *work ethics* یا *professional ethics* معادل اخلاق حرفه‌ای و اخلاق حرفه‌ای در زبان فارسی است. (۳) تعریف‌های مختلفی از اخلاق حرفه‌ای ارائه شده است:

الف) اخلاق کار، متعهد شدن تدریجی و روانی و فیزیکی فرد یا گروه به ایده جمعی است در جهت اخذ قوا و استعداد درونی گروه

و فرد برای توسعه به هر نحو (۴)

ب) اخلاق حرفه ای یکی از شعبه های جدید اخلاق است که می کوشد به مسائل اخلاقی حرفه های گوناگون پاسخ داده و برای آن اصولی خاص متصور است. (۵)

ج) اخلاق حرفه ای به مسائل و پرسش های اخلاقی و اصول و ارزش های اخلاقی یک نظام حرفه ای می پردازد و ناظر بر اخلاق در محیط حرفه ای است. (۶)

د) توسعه از اخلاق حرفه ای مجموعه قواعدی است که باید افراد داوطلب و راساء ندای وجدان و فطرت خویش در انجام کار حرفه ای رعایت کنند بدون آن که الزام خارجی داشته باشند یا در صورت تخلف، مجازات های قانونی دچار شوند.

هـ) اخلاق فردی، مسئولیت پذیری فرد است در برابر رفتار فردی خود، صرفاً به منزله یک فرد انسانی، و اخلاق شغلی، مسئولیت پذیری یک فرد است در برابر رفتار حرفه ای و معال بود، به مثابه صاحب یک حرفه یا یست سازمانی. (۷)

و) این اخلاق، دربرگیرنده مجموعه ای از احکام و تالیفات رفتار و عادات و دستورهای برای چرخش نهیست. (۸)

ز) اخلاق حرفه ای، به منزله نسخه ای از دین اخلاق به رسم تکالیف اخلاقی در یک حرفه و مسائل اخلاقی آن می پردازد و تعریف حرفه، آن را فعالیت معینی می داند که موجب هدایت فرد به موقعیت تعیین شده همراه با اخلاق خاص است. (۹)

در تعریف اخلاق حرفه ای به موارد زیر اشاره شده است:

۱. اخلاق حرفه‌ای رفتاری متداول در میان اهل یک حرفه است.
۲. اخلاق حرفه‌ای مدیریت رفتار و کردار آدمی هنگام انجام دادن کارهای حرفه‌ای است.
۳. اخلاق حرفه‌ای رشته‌ای از دانش اخلاق است که به مطالعه روابط شغلی می‌پردازد.

۴. اخلاق حرفه‌ای عبارت است از مجموعه‌ای از قوانین که در وهله اول از ماهیت حرفه و شغل به دست می‌آید. (۱۰)

در بیان تعریف‌هایی که از اخلاق حرفه‌ای شده است، دو ویژگی دیدنی می‌شود: الف) وجود نگرش اصالت فردی و فرد گرایی؛ ب) محدود بودن مسئولیت‌ها و الزامات اخلاقی فرد در شغل، که به نظر می‌رسد این نگاه اخلاقی حرفه‌ای، نوعی تحویلی نگرانی و تقلیل دادن اخلاق حرفه‌ای است؛ زیرا هویت جمعی و سازمانی در نهادهای متعلق در کسب و کار، بسی فوثر از آن فردی اشخاص است. با توجه به همین دیدگاه بود که در این «و آخر نیز به بحث از اخلاق حرفه‌ای در منابع مدیریتی و بیشتر در آثار و مباحث مربوط به مدیریت منابع انسانی مطرح می‌شد. (۱۱)

امروزه با توجه به همین مورد، در مفهوم اخلاق حرفه‌ای، به مسئولیت‌های اخلاقی نگاه و سازمان شده پس سرود به جابجایی از تعریف سنتی است. در این نگاه، نگاه به متاز به یک سه سبب حقوقی دو گونه مسئولیت دارد: الف) مسئولیت‌های حقوقی کثیری؛ ب) مسئولیت‌های اخلاقی که مسئولیت‌های اخلاقی نگاه بسیار پیچیده‌تر از مسئولیت‌های اخلاقی فردی- شخصی و فردی- شغلی است. به

عبارت دیگر، مسئولیت‌های اخلاقی بنگاه شامل همه اصلاع و ابعاد سازمان می‌شود و اخلاقیات شغلی را نیز در بر می‌گیرد (۱۲). البته اخلاق حرفه‌ای افزون بر اخلاق کار، حقوق کار را نیز در بر می‌گیرد (۱۳).

ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای

امروز در اخلاق حرفه‌ای، تلقی «شما حق دارید و من تکلیف» مبادی هر گونه اخلاق در کسب و کار است. بین مبتدا از رفتار ارتباطی فرد، به صورت اصلی برای ارتباط سازمان با محیط قرار می‌گیرد و سازمان با دانسته رعایت حقوق دیگران، از تکالیف خود می‌پرسد. ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای در مفهوم امروزی آن عبارتند از: دارای هویت علم و دانش بوده داشتن نقش بازبردی، ارائه شیعه‌ای حرفه‌ای، بومی و وابسته بودن به فرهنگ، وابستگی به یک نظام اخلاقی، ارائه دانشی انسانی دارای زبان روشن نگیزش، ارائه روی آوردی میان رشته‌ای (۱۴).

«کادویر» درباره ویژگی‌های افرادی که اخلاق حرفه‌ای دارند موارد

زیر را بیان می‌کند:

سازمان

در این مورد فرد پاسخ دوست و مسئولیت تصمیم‌ها و مناسبات آن را می‌پذیرد؛ مرمزش دیگران است؛ حساس و اخلاق مند است؛ به درستکاری و خوشنامی در کارش اهمیت می‌دهد؛ برای ادای تمام مسئولیت‌های خویش کوشاست و مسئولیتی را که به عهده می‌گیرد، با

تمام توان و خلوص نیت انجام می‌دهد.

برتری جنوبی و رقابت منطبی

در تمام موارد سعی می‌کند ممتاز باشد؛ اعتماد به نفس دارد؛ به مهارت بالایی در حرفه خود دست پیدا می‌کند؛ جدی و پرجا است؛ به موقعیت فعلی خود راضی نیست و از طرق شایسته دنبال ارتقای خود است؛ سعی نمی‌کند به هر طریقی در رقابت برنده باشد.

و ادبی بودن

منافع یاکاری و دورویی است؛ به ندای وجدان خود گوش نمی‌دهد؛ در همه حال به شرافت منادی ترجیح می‌کند؛ شجاع و با شهامت است.

احترام به دیگران

به حقوق دیگران احترام می‌گذارد؛ به نظر دیگران احترام می‌گذارد؛ خوش قول و وقت شناس است؛ به دیگران حق تصمیم گیری می‌دهد؛ تنها منافع خود را مرجع نمی‌داند.

رعایت و احترام نسبت به ارزش‌ها و عناصر فرهنگی اجتماعی

برای ارزش‌های اجتماعی احترام قائم می‌کند؛ در فعالیت‌های اجتماعی مشارکت می‌کند؛ به قوانین اجتماعی احترام می‌گذارد؛ و برخورد با فرهنگ‌های دیگر منعطفانه عمل نمی‌کند.

عدالت و انصاف

طرفدار حق است؛ در قضاوت تعصب ندارد؛ بین افراد از لحاظ فرهنگی، طبقه اجتماعی و اقتصادی، نژاد و قومیت تبعیض قائل نمی‌شود.

شود.

همدردی با دیگران

دلسوز و رحیم است؛ در مصائب دیگران شریک می‌شود و از آنان حمایت می‌کند؛ به احساسات دیگران توجه می‌کند؛ مشکلات دیگران مشکل خود می‌داند.

بشارت

به وادی است؛ دایم عهد است؛ رازدار دیگران است؛ معتمد دیگران است.

۱۱۵

این کتاب از آثار دیدنی و تازه ارائه شده و تا آفاق مبادی سازی است که به خوبی توانسته در این زمینه جایی را جدیدی را ارائه نماید. نوبت روز افزون برای ایشان خواستارم.

تهران - بهار ۱۳۹۸ خیامی خورشیدی

دکتر فاروق صغی زاده

بی‌درست‌ها

استاد و دانشکده مدیریت پردیس دانشگاه تهران در قم

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه تهران

کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی از دانشگاه علامه

طباطبائی.

۱. یکی: احد فرامرز قراملکی، «روش شناسی مسئولیت پذیری در

1. سازمان‌اندیشه حوزه، ش ۴۹ و ۵۰.
 2. زرک: همو. اخلاق حرفه‌ای، ص ۱۳۷.
 3. آرایور کاشانی، فرهنگ جامع، ذیل واژه.
 4. Cadozier, V. The moral profession: A study of moral development and professional ethics. Retrieved from proquest. com. p.137.
 5. Hartog, mary and Winstanley, Diana. Ethics and Human Resource Management: professional Development and Practice. p 6. wikipedia.com.
 7. Moberg, Dennis J., and Mark A. Seabright. The development of moral imagination. p. 845.
 8. زرکس، سغه اخلاق: حکمت عملی، ترجمه ابوالقاسم پورحسینی، ص ۹۱.
 9. احمد فرامرزی، قراملکی، اخلاق حرفه‌ای، ص ۱۳۷.
 10. زرک: حسینیان، س، اخلاق، در مشاوره و روانشناسی.
 11. زرک: قراملکی، فرامرز، روش‌شناسی مسئولیت‌پذیری در سازمان، اندیشه حوزه.
 12. احمد فرامرزی قراملکی، اخلاق حرفه‌ای، ص ۱۰۵.
 13. همان.
 14. همان.
 15. Cadozier, Ibid. 137.
- در این مقاله، به بررسی مفهوم اخلاق حرفه‌ای و اهمیت آن در سازمان‌ها پرداخته شده است. اخلاق حرفه‌ای به مجموعه‌ای از ارزش‌ها و اصول گفته می‌شود که در رفتار و تصمیم‌گیری‌های افراد در محیط کار تأثیر دارد. این مقاله به بررسی مفهوم اخلاق حرفه‌ای، اهمیت آن در سازمان‌ها، و راهکارهای تقویت آن می‌پردازد.
- مهم‌ترین متغیر در موفقیت سازمان، اخلاق حرفه‌ای است. اخلاق حرفه‌ای به مجموعه‌ای از ارزش‌ها و اصول گفته می‌شود که در رفتار و تصمیم‌گیری‌های افراد در محیط کار تأثیر دارد. این مقاله به بررسی مفهوم اخلاق حرفه‌ای، اهمیت آن در سازمان‌ها، و راهکارهای تقویت آن می‌پردازد.
- انسان‌ها در مصداق موفقیت و تعریف آن، دیدگاه واحدی ندارند. هر یک از افراد در موفقیت طلبی همسان هستند. موفقیت در زندگی شخصی، شغلی و حیات سازمان، آرمان مشترک و معنا بخش آدمی است.